

Ethän levitä vieraslajia – näin käsittele puutarhajätteen oikein

Maailmalta puutarhoihimme tuoduista koristekasveista osa on osoittautunut haitallisiksi vieraslajeiksi. Ne leviävät voimakkaasti ja syrjäyttävät leviämisalueillaan alkuperäistä lajistoa sekä uhkaavat luonnon monimuotoisuutta. Tällaisia vieraskasveja ovat mm. lupiini, jättipalsami, kurturuusu sekä jättiputket. Monien puutarhan vieraskasvien siemenet sekä varren ja juurten palat säilyvät puutarhajätteessä ja maassa jopa vuosia. Yksikin siemen tai pieni juuren kappale mullassa puutarhan ulkopuolella voi muodostaa uuden, nopeasti laajenevan vieraslajiesiintymän. Puutarhakarkulaisten pysäyttämiseksi tulisi puutarhajäte käsitellä oikein. Esimerkiksi mädättäminen, kuivattaminen ja polttaminen ovat toimivia keinoja, jotka estävät itämiskykyisiä kasvinosia säilymästä. Käsittele puutarhajäte tontilla, äläkä vie sitä luontoon. Useat jäteyhtiöt suosittelevat kasvijätteen säkitystä ja polttoa, ja ottavat jätettä vastaan säkitettynä. Tarkista kuitenkin ensin paikkakuntasi jäteyhtiön toimintatavat.

Haitallisia vieraslajeja sisältävän puutarhajätteen oikea käsittely:

- **Mädätä** puutarhajäte suljetussa jätessä ennen kompostointia tai sijoittamista sekajäteastiaan, koska kompostointi ei aina tuhoa vieraskasvilajeja tai niiden siemeniä. Mädättämällä myös tilavuus pienenee.
- Jätteen voi vaihtoehtoisesti **kuivattaa auringossa** mustan muovin päällä, minkä jälkeen ne voi toimittaa jätelaitokselle tai polttaa nuotiossa alueilla, joissa polttaminen omatoimisesti on sallittua.
- Suorita kasvien kitkentä ja käsittely **ennen siementen muodostumista**.
- **Vältä maanmuokkausta**, koska se voi lisätä juurten ja varren palasten avulla tapahtuvaa leviämistä.
- Käytä **suljettua kompostia**. Suljettu komposti estää eläimiä kuljettamasta kompostin sisältämiä kasvinosia. Sijoita komposti niin, etteivät tulva- ja hulevedet pääse viemään siitä ainesta matkaansa.
- Haitallisten vieraslajien kitkentätalkoissa paras tapa on kerätä kasvit ja niiden osat ehjään jätessäkin ja toimittaa säkki sekalaisen yhdyskuntajätteen mukana alueen jätelaitokselle **polnettavaksi**.
- Käsiteltyäkin puutarhajätettä kuljetettaessa on syytä **käyttää säkkejä**, jotta mahdolliset elinkykyisinä säilyneet siemenet tai muut kasvinosat eivät pääse varisemaan matkalle.
- Pyri **estämään siementen kulkeutuminen** maa-aineksen, ajoneuvojen, jalkineiden, vaatteiden, puutarhavälineiden ja kotieläinten mukana.
- **Älä koskaan kippaa kasvijätettä metsään, ojanvarteen, rannoille tai mihinkään sellaiseen paikkaan, mistä vieraskasvit voivat levitä luontoon**. Tämä on vieraslajien yleisin leviämisen väylä.
- Mikäli käsittely omalla tontilla ei ole mahdollista, vieraslajia sisältävää puutarhajätettä voi viedä myös jätteenkeräysasemille. **Selvitä aina ensin oman paikkakuntasi jäteyhtiön toimintatavat, jätemaksut ja vastaanotto**.

Lähteenä käytetty vieraslajiasioiden neuvottelukunnan ohjeistusta puutarhajätteen käsittelyyn.

Lisätietoja vieraslajeista www.vieraslajit.fi.

Lisätietoja mm. torjunnasta, torjuntatavoista sekä torjuntatalkoista *Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun* -hankkeelta, p. 050 - 514 6151 / paula.aho@maajakotitalousnaiset.fi

Miksi vieraslajien torjuminen on tärkeää?

Haitalliset vieraslajit ovat toiseksi merkittävin luonnon monimuotoisuutta uhkaava tekijä maailmassa. Myös Suomessa vieraslajit uhkaavat jo monia uhanalaisia lajeja. Vieraslajit aiheuttavat ongelmia ja suuria kustannuksia eri elinkeinoille, esimerkiksi maa- ja metsätaloudelle. Monia laajoja vieraskasviesiintymiä joudutaan torjumaan talkoovoimin, sillä viranomaisten resurssit eivät aina riitä. Mittavien kasvustojen torjunta on pitkäjänteistä työtä ja voi viedä vuosia. Vieraslajien leviämisen ennaltaehkäisy säästää aikaa ja rahaa. **Jokainen voi huolehtia oman pihapiirinsä ja lähiympäristön suojelusta estämällä puutarhakarkulaisten pääsyn luontoon.**

Muista nämä haitallisten vieraskasvien leviämisen estämiseksi:

- Suosi haitattomaksi tiedettyjä koristekasveja ja luonnonkasveja.
- Käytä lajeja ja lajikkeita, jotka leviävät heikosti.
- Tarkkaile mahdollisten puutarhakarkulaisten esiintymistä lähiympäristössä.
- Ilmoita vieraslajihavainnot valtakunnalliseen vieraslajiportaaliin (vieraslajit.fi), josta löytyy havaintolomake sekä lajien tunnistustiedot.
- Järjestä vieraslajitalkoot, joissa luontoon karanneita haitallisia vieraslajeja poistetaan talkoovoimin lähiympäristöstä. Apua talkoojärjestelyihin saa *Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun* -hankkeelta.